

Telegraful Roman

Apare Martiș, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 leuane.

Pe luna Iunie 16 lei. — Pe trei luni 8 lei.

Corespondențe

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefranțate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul Inserțiunilor, după invocări

Abonamentele și Inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

În ziua judecății

— Aniversarea de 50 ani a primului Congres național-bisericesc —

Azi în goana nebună după trai, când mila să a pristăvit din împărăția omului, când numai dureri cumpăte și inimi cerneite întâlnesc pe cărările vieții, azi când stăpânesc, porinile de ură sălbatică, când lumea întreagă arde în valvătăia patimilor deslăunuite, își pare un paradox orice comemorare. Doar ea își încurcă pasul grăbit spre viitorul doritorilor veșnice și își vrăjește mintea și simțurile înapoi prin valurile vremilor apuse.

Cinstea neamului însă și recunoștința celor puțini ne poruncesc, ca uitând pe o clipă griile lumii, și oprim pasul din goana nebună după noroc, cel puțin la soroace mai însemnate să ne aducem aminte de creatorul făpturii noastre culturale și închinându-ne nemuririi lui să luăm indemn de smerită pocăință și de în dreptarea cărărilor, căci comemorarea poate fi și bun prilej de hotărătoare pri-menire.

Ziua de 16 Septembrie a anului acestuia și un soroc, care prin însemnatatea ce comportă ne indeamnă la închindere cu cernică și la îspășenie de îndrepătre. Se implinesc 50 de ani dela prima întunire a Congresului național bisericesc. Astăzi se înalță din nou în strălucire și în podobă din colțul lui de nemurire «chipul cu ochi străbători și largă barbă respirată» a lui Șaguna, se ridică pe scaunul de vladică românesc, mare și puternic ca Solomon, căruind oameni și îndrepătând vremurile. Glasul lui de partării biblic și de cuminte stăpănitelor străbate prin tărâia vremilor noastre grănd: «Ridică-ți împrejur ochii tăi, Sioane, și vezi cum dela apus și dela răsărit, dela miază-noapte și dela miază-zu a sosit fiul tăi! Sală, și te bucură că marirea Domnului peste tine a strălucit!»

Ce înălțare de suflet va fi simțită ma-rele Șaguna, văzându-și izbându-luptelor și «alergerilor fară număr» ca după între-rupere de suete de ani «să poată privi față» în față pe următoarelor mai mari, cari în timpurile cele grele ale persecuționilor naționale bisericești au fost incetata a se mai aduna, a fost incetat a mai fi o individualitate vizibilă, au incetat a se mai folosi de drepturile date de Dumnezeu și Măntuitorul lumii, fiul său, sigilate de Măngâitorul Duhul adevăratului»; văzând neamul și biserică primind făptură culturală, individualitate vizibilă și gata a luta «posesione de un drept atât de prețut al liberei des-voltări pe cîmpul creșterii poporului».

Până la data aceasta, noi, români eram «desmembrați până la dis-pretel străinilor, ba până la nimicire». Șaguna cu spiritul lui de vizionar a înțeles din început, că biserică și singurul aşezământ mai adaptos de urgia vremilor, că a singură și în stare a unui totate porinile și toate palpităriile sufletești ale neamului, că sub acordotie și scutul ei se vor putea găsi cărările și îndrumările noastre de înaintare culturală. Convingerea aceasta i-a fost temelul de indemn pentru a porni «răsboiul cel fără de odihnă», și a face alegerile îstovitoare: să desgropă biserică, instituțiile ei de «razin și putere» din prăpastile adânci în care le prăvalise ura confesională și vîtreaga veacurilor, a reinvia mitropolia, trupul național bisericesc al românilor. Si luptă bună a luptat, zdrobind toate răgazurile și stăvilele ce i le-au pus încale oamenii și vremile, a învinis cu desăvârsire și și-a văzut biserică ridicându-se asemenea lui Lazar, din moartă, netragător și ferită de orice atârnare strânsă.

Nu se mulțumi însă cu reinviere biserică, și aceasta «cea mai cuminte făptă a învingătorului: nu se mai simți preat înainte de toate, ci român și hotără să dăruiască biserică măntuită poporului său». Drept aceea chemă pe fruntași biserică și ai neamului la lucru «la alinarea și tămaduirea re-

invitatului trup national bisericesc», grănd: «Astăzi, când îi-a venit Tie, nouă Ierusalime, fară lumină, și marirea Domnului peste Tine a răsărit, depun cu desăvârsită odihnă sufletească toată competiția legislativă și administrativă a bisericii noastre naționale în mână congresului prezent și celor viitoare, cari singure sănătate reprezentanțile legale și canonice ale întregii noastre provincii mitropolitane».

In 16 Septembrie 1868 mitropolitul Șaguna prezintă primului congres național bisericesc, monumentul să lucrare, isvorată din cel mai cal sentiment de dragoste pentru neam și biserică: proiectul legii fundamentale bisericesti, a Statutului organic*, chemând pe fiecare dintre cei aleși să-și spună asupra lui părerea fară nici o sfidă, doar el însuși îl considera numai «ca un aluat din care să învoia și chemarea congresului de a face pănea, care să ne fie hrana pentru lojii». După amănuntele desbateri și discuțiuni se primește și se votăză legea de organizare solonică a bisericii reînviante, și astfel «constituția bisericii ecumenice a lui Cristos a fost restabilită și aplicată într-o formă genială în biserică română ortodoxă din regatul ungur recunoscută și garantată prin legea statului; o constituție, care cuprinde întreaga viață sufletească a poporului român: religioasă-morală și națională culturală, de a conduce pe credințoși la ambele fericiri: cea eternă dincolo de mor-mânt și cea temporală pe pământ. (V. Mangra)». Dăruiindu-ne biserică intăritura cu ziduri de metezer, înzestrată cu deplină libertate interioară și exterioară a cerut un singur lucru: dragostea adâncă și insuflețire curată pentru binele de obicei dela cei care compun biserică vie, și, îndeosebi dela cei care sănătate chemă să o cărmuiescă. Căci numai cheltuind din prisosul sufletului se vor putea înrădăcina în inimă și conștiință multumii roadele bogate și mult folositoare ale osteneștilor lui, și numai înzâlindu-se de dragoste pentru neam și biserică, sinfinită prin viață lui curată, se va putea căsătări puterea și îscusința de a se fericirii vremelnic și veșnice.

Astăzi când se implinesc 50 de ani dela obârșia vieții constituionale, marele și bunul arhiereu, din jilțul său de stăpân ne cheamă la judecăță, cerând socoteala talanților, cerând seamă despre dobândă moștenirii sale. Să ne spovedin cel puțin ca creștinii, căci în mărturisirea adevărului zace îndemnul de îndrepătre și puterea de reinviere sufletească.

In umbra legilor și între marginile organizației solonice s'a fărmătit întreaga viață a credincioșilor nostri din cuprinsul celor 5 decenii. Prăbușindu-se oamenii crescute de profeticul părinte, am rămas săraci de personalitate, fără busola, fără îndrumător hotărătoare, osândiți de mașterile împrejurării la lupte sterpe, fără nădejdi de izbândă. — In acest chip orizionurile ni s-au coborât și ingustat tot mai mult, și în rază pornorilor mărunte și individuale nu s'a mai întîrit nici o idee care să ne robiască sufletele.

Chestruile de viață națională culturală și de viață religioasă morală le-am tratat pripi și sub un unghiu foarte scăzut. În cadrul legii cu te-meiuri atât de sănătoase, liberale și democratice n-am sătut să introducem o organizare cuminte, să desăvârșim ierarhia valorilor adevărate pentru ca să ne cunoaștem puterile și să ţim de ce sătem în stare. Lumile de senzații

* Mit. Andrei Bar. de Șaguna, p. 443.

de sentimente și de îndemnuri nu le-am putut supune datorie sfinte față cu bunurile religioase culturale.

In congres și sinoadese ne am mulțumit să răstălmăcim după pominii subjective încheieturile legii ocruitoare bisericești, să feream paragrafi, celiindu-i în regulamente și normative. Am luat concluzie, laț de concluzie, dar nimeni nu să stăruie să pogore avea dărăută de Șaguna în constanță mulțumii, a poporului, fermentându-i sufletul și fructificându-i gândirea, înțindându-i și măngâindu-l cu *duhul* celui care pă-a dat făptura culturală. Viața ni se aprodă timid pe un fond de desorientare și descurajare; nu ne-am săpat alivie adâncă.

Adevărat, am fost o *Martă harnică*, am zidit biserici, dar nu în inimă și în conștiință, am adunat averi, dar nu de cele veșnice, am ridicat școale pompoase, dar a săracit *duhul*, și *duhul* e viață!

La moștenirea lui Șaguna n-am adus, ci din contră zilele fugare și anii nestatorni ni-au tot macinat din zidurile apărării, furându-ne din când în când și căte o cărămida împreună cu nađedea de a putea repara paguba. Încălcările ce ni-le au făcut vremile și oamenii, le-am suportat plainici, mulțumindu-ne cu avântul ce ni-l luan în proteste și jăluri umile.

In fine ni-ju slabit baierile vieții și politica care asemenea unui fur să strecurat în interiorul cătărei noastre, stăruind cu îndărâtere să intorcă adevărul aşezat în vorbele arhierestii din «instrucția pentru directorul școalelor»: «mai greu este pentru un părinte a edifica casa, decât fililor a locu într-oasă».

Zilele noastre sunt zile de martiri, prefață zile de judecată și de îspășire. Se lumoresc sorțile umbilor. Mărturisindu-ne greșelile, ne primindu-si și afând calu de îndrepătrire vom străbate prin munca deoseptă și continuă invântătură în farmecul ce nălăbi credința curată în Dumnezeu la înțima bisericii vîi, pentru a ridica aci altul de adevărate inclinare și zid de îndărâdere apărare. Atunci fiecare membru al organizației șaguniene va fi consuț de patrimoniu scump al străbunilor și de datoria de a toare mai departe firul continuității a celei mai hotărâtoare tradiții sufletești, pe care se zidește viața văzută a bisericii și neamului.

Cuvântarea

Arhiepiscopului și Mitropolitului Andrei Baron de Șaguna, finită la deschiderea Congresului național bisericesc român, Luni, în 16/28 Septembrie 1868.

Inoiește-te, inoiește-te, noile Ierusalime, căci tăi-a venit tăi iarăși lumina, și măricea Domnului peste tine în răsărit. Această casă Tatăl o a zidit, aceasta casă Fiul o a întărit, aceasta casă Duhul slânt o a înoit.

Cu această cântare bisericească, care o cântăm în fiecare an în 13 Septembrie, când serbăm amintirea îniorii bisericii dela mormântul Domnului, — cu această cântare bisericească, zic, vă salut de pe voastra astăzi, când noi ca membri ai nou reînființației noastre mitropolită române de religia greco-răsăriteană din Ungaria și Ardeal ne-am adunat întărit cărău să luăm la congresul național bisericesc român.

Pentru că, precum biserica dela mormântul Domnului să ruia în urma unei urse invadioase, și apoi incetând aceasta, prin lăiere și întărire creștinismului, să zidă iarăși biserica deasupra mormântului Domnului: așa tocmai și mitropolita noastră să ruia în urma unei urse invadioase, și nimicindu-se aceasta, prin lăiere și întărire spiritului luminător și adevărăt creștinesc al secolului nostru să reînființă iarăși vechea noastră mitropolie.

Urșita aceasta invadioasă, care a apăsat mitropolia noastră, a lăsat după sine urme neșterse în istoria bisericii noastre și în legile patriei noastre, precum și în ordinăriunile regimului patriotic de mai naște. Din istoria bisericii noastre nu convinem, că urșita aceasta invadioasă de biserica noastră să ascăt de acolo, că ierarhia noastră bisericească împreună cu preoții și creștinii au năzuină să sustinea în originalitate instituțiunile bisericii primitive creștinie și a rămănească încreșterii religiei lor strămoșești, și că în al 16-lea veac au făcut tuturor inorilor confesionale front, care secolii trecuți le-au provocat pe terenul creștinismului în Europa întreagă.

Această urșită invadioasă a cauzat apăt din partea ierarhilor celorlalte biserici creștine goane asupra mitropoliei noastre și a credinciosului cler și popor, și ierarhile acestea ale celorlalte biserici creștine au efectuat prin puternica lor influență în legislația și regulim patriei de ne-am lipsit de mitropolie, de episcopii, de

mănăstiri, de nenumărate parohii și de toate avelile și zidirile ce se găseau la mitropoliile, la episcopii, la mănăstiri și la parohii. Despre batjoacurile și prinsorile, care arhiepri, preoți și creștinii erau siliti a le suferi numai din cauza că nu vreau să schimbe strămoșeasca lor religiune, nu voiu să amintesc nimic, căci nu voiesc să împrospăte rane veci, ci trece la epoca aceea, când colonii sărbesci au trecut la anul 1690 din Turcia la Ungaria cu cătiva arhiepri și cu mai multe zeci de mii de familii, și sub scutul unor privilegi pentru biserica și națiunea sărbescă au înființat provinția lor mitropolitană națională. Si fiindcă acesti coloniști sărbesci să intins din Dunăre și Sava până la amândouă tărurile Mureșului, unde ei au găsit pe coreligionarii săi români lipsiți de arhiepri și în parte mari și de preoți, și în înțelești privilegiilor lor au așezat pe ruinele episcopatelor românești eparhii sărbesci: la Arad, Timișoara și Caransebeș, care apoi mai tarzii să numești și a Veseului. Astfel, românii ortodocși din Ungaria au devenit sub arhiepri sărbici, iar episcopii din Ardeal și Bucovina, însă nu și creștinii, devenind în urma măsurilor politice din 30 Octombrie 1783 sub jurisdicția sinodului mitropolitan sărbesc din Carlovit.

Însă clerul și poporul român au ofitat tot intins și se rugau la regim pentru a recăpăta mitropolia sa canonică, — dar fără efect.

Spiritu cel puternic al anului 1848, care a nimicit feudalismul și privilegiile, și în locul lor a stabilit într-o popoare patriei egală îndrepătire politică și confesională, a deșteptat din nou simțul dreptului nostru neprüfisibil canonice și istoric pentru recăștigarea vechei noastre mitropolii române de religia greco-răsăriteană din Ungaria și Transilvania și dovedindu-l, Maiestatea Sa ces. și reg. apostolic prește industrul nostru regie Francisc I și încurajând cerile noastre prin prea înalta sa rezoluție din 12/24 Decembrie 1864 cu aceea: ca să avem mitropolia conștătoare din românii de religia greco-răsăriteană din Ungaria și Ardeal, cu episcopile din Arad și Caransebeș și cu arhiepiscopia în Ardeal, totodată denumindu-mă pe mine de arhiepiscop al Transilvaniei și de mitropolit al românilor de religia greco-răsăriteană din Ungaria și Ardeal, și demandându-mă ca în contelegeare cu Preasfintul Domn Episcop Procopiu Ivacicovic din Aradul să fac propunerea

de episcop pentru scaunul nou înființat eparhii a Caransebeșului; în urmă reprezentanții noastre arhiepri Mișcătatea Sa să îndură a denumit de episcop eparhial al Caransebeșului pe fostul arhimandrit și protopop presbiter al Brăovului, d-l Ioan Popaș.

Si fiindcă Maiestatea Sa numai pentru intăția orașă la înființarea mitropoliei noastre a denumit pe mitropolitul nostru fără să prejudece spre viitor modul de alegeră al mitropolitului sau al episcopilor, pentru aceea m'a însarcinat pe mine, ca în contelegeare cu domnii episcopi să propun modalitatea, după care va avea a se constituî mitropolitul și episcopii noștri pe viitor.

Obiectul acesta l-am tractat noi arhierei în sinodal din 16 August 1865 și am aflat unanim, că noi arhiepii nu suntem competenți a tracta acest obiect fără să intrevină reprezentanților clerului și poporului credincioșilor din întreaga mitropolie; prin urmare, că numai un congres național român este competent de a tracta acest obiect cu valoare de drept. De aceea acest simod arhieresc a asternut Maiestatea Sale în acest înțelești reprezentanța sa, expunând acolo și modul conchimării și al ținerii unui asemenea congres bisericesc față cu elaborarea modului de constituire a mitropolitului și episcopilor pe viitor, precum și față cu elementele constitutive dintr-o mitropolie.

Maiestatea Sa ces. reg. apostolic a binevoită a preda ministerului său reg. ung. de culte spre perfecționare această reprezentanță sinodală, și înalțul ministeriu de culte a compus pe baza acestei reprezentanții sinodale un proiect de lege și l-a prezentat dietei pe care în particulară înființarea mitropolitului român și a egalei ei îndrepătări cu mitropolia sărbescă și a garantei de autonomie în înțelești articolului XX de lege din anul 1848, prin urmare, ca mitropolia noastră să fie îndrepătă de a-și regula, conduce și decide independent în congresul său bisericesc obiectele ecclasticice, scolare și fundaționale, și a le administra și guverna prin proprile sale organe în înțelești statutelor stabilind în aceste congrese și aprobat de către Maiestate. — Mai departe înalțul ministeriu de culte a proiectat dietei pe baza reprezentanței sinodale, ca să i se dea voie de a mijloci conchimarea că mai curând a congresul bisericesc, care după propunerea sinodului episcopesc ar avea să conste afară de arhierei din

FOISOARA

Inainte cu 50 de ani

Cu prilejul întâiului congres. — Deschidere. — Intruniri particulare. — Comisiuni. — Festivitatea sodalilor. — După încheierea congresului. — Lista membrilor.

Primul congres național bisericesc al românilor de religiunea greco-ortodoxă din Transilvania și Ungaria s-a deschis Luni în 16/28 Septembrie 1868 în biserică Schimbări la față — acum dispărută — din cetatea Sibiuului.

Sentimente de preamărire, dar și de adâncă înduioare, te cuprind astăzi, după o jumătate de veac, răstoind raportările ziarelor de pe vremuri.

Telegraful Român era, în haină cipriană a vremii de pe atunci, *Telegraful Român*, și apărea în orașul Sibiu, Joia și Dumineacă; ear pe durata congresului prim, în urma evenimentului extraordinar produs prin munca lui Șaguna, foacea se tipărea tot a doua zi.

In nrul 75 din 1 Octombrie 1868, deschisă *deschiderea* congresului, *Telegraful Român* scrie următoarea, (In ortografa română de astăzi):

«Inălță de Vineri după ameazi începând a fi cursul ambătorilor (trecătorilor) pe

strădele Sibiuului mai viu. Vivacitatea aceasta crește a doua zi, Sâmbătă; ear Dumineacă dimineață (15/27 Sept.) era de tot deosebită.

Si viață acăsta în Sibiu cum o aduce?

Membru consilium nostru.

Duminica dimineață se adunară membrii, căruia erau dejas sitii, la biserică Schimbări la față din cetate. Către începutul sfintei liturghii, preoțimă care servea în acea zi, ieși îmbrăcat în vestimente bisericești și după dansă toată adunarea din biserică, preoți și mireni, și se îndrepără că toți cărărezintă mitropolitanul. Cea dinătă intărziu cu crucea și evangela în rezidență și bisericii.

Intorcând preoțimă, îi următoare, îi arhiepiscopul Andrei, și ilustrațile Lor episcopii Procopiu (Iavociu), al Aradului și Ioan (Popaș, al Caransebeșului), și acestora au urmat în rând cuvințiosi, cei ce formaseră spălării, până cind intră cu toții în biserică. Aici, P. S. S. Mitropolitul se îmbrăcă spre o celebră împreună cu preoțimă slănită liturgie, sub decursul cărei se făcu și cheamărești săfuntul duh.

După finirea acesteia, se întoarseră Prea Sfinții Lor, în modul arătat la începutul serviciului dumnezeesc, în rezidență mitropolitană.

Acum urmărește prezentările deputaților

și a altor onorători la Prea Sfinții Sale, și mai tarzii multă mai multă pentru un număr de deputați la Excelența Sa mitropolital.

Luni dimineață (16/28 Septembrie) pe la opt ore mulțimea de deputați congresuali și alături de a fi față la solemnitatea aceasta, se îndrepără spre biserică Schimbări la față din cetate, pentru că să ia parte și să asiste la deschiderea congresului prim, după o întreprere astăzi.

La 9 ore erau deja adunați membrii în biserică și cuprinse locurile adunate pentru dânsă. Ear din auditori, căi se puteau provede cu bilete de intrare, și se purtau parte în corul bisericii, parte aproape de intrare, jos sub cor, locurile lor.

De față se afluă la masa prezidiului și ampli episcopii din diecezele Aradului și Caransebeșului.

Illustrații săi de secretar de stat George Ioanovici... propune alegeră unei deputații, care să învele pe Excelența Sa, președintele congresului, la adunare.

Deputația se alege și se pune sub conducere Prea Sfinții Sale episcopul Aradului. După restimp de căteva minute, deputația se întoarce și înștiință congresul despre venirea Excelenței Sale. Această stire o primește congresul cu «Să trăească».

Indată după acestea, sosește Exce-

lența Sa mitropolital și congresul sculăn-de reprezintă de trei ori «Să trăească».

Excelența Sa ocupă scaunul prezidiului și face numai deacăt propunerea dă se alege 9 notari provizori, din fiecare diecează către trei. Deci se alese: părintii prot. Rădulescu, Andreievici și P. Anan din cler, ear dintre laici: Dr. Maniu, adv. Cosma, jude proces Mangiu, auscult. Branis, Dr. Gatti și M. Bezanu.

Ocupând aceșia locurile la masa prezidiului, președintele rostește cuvântarea (de deschidere).

Cuvântarea cuvântare nu o descriem mai departe, — ea va marțișuri însași de sine. Adăugem, că imprensa producă din dânsă a fost mare, și că nă lasă nici o înimă cu simb omeneș nemiscață de puterea ei. La deosebită locuri fu întreprătă de acă la magazin, care la fine se repetă mai de multe ori. Congresul se declară deschis.

In numărul următor, 76, din 3 Octombrie v. 1868:

«Oră cat de mare a fost silința noastră de a fi exață în referatul nostru de spre congres, trebuie să mărturisim, că sătem de departe de a fi descris totul, după cum există în realitate. Ni-trabil se remarcă în mai multe părți, să avem mai multe mâni, ca să putem îndeplini tabloul, care să pună pe cititor în stare de a avea

30 deputați preoțești și din 60 mireni, și ar avea de problemă organizarea congresului pe lângă aprobarea maiestatică, precum și a încercării împărăcării acelor diferențe, care s-au îscăzut din despărțirea mitropoliei noastre române de cea sărbească, căci în caz contrar aceste diferențe au de a se trata și decide prin o judecătorie ordinară delegândă de Maiestate.

Proiectul acesta de lege s-a pretrat constitucionalmente în amândouă casele legislative și a urmat articolul al IX-lea de la lege din acest an, care prin Maiestatea Sa s-a sanctionat în 24 luni, și s-a publicat în casă reprezentanților în 27 luni, iar în casă de sus în 30 luni a. c.

Astfel prin această lege constituțională adusă cu observarea tuturor recerintelor laude, la cărei pretragătare au luat parte și cățiva dintre bărbății nostri coreligionari în calitate de reprezentanți ai tării și s-au distins în apărarea intereselor bisericii noastre, — astfel zic prin legea aceasta s'a părecut înființarea mitropoliei noastre și referințele ei către stat și mitropolia sărbească în condicta legilor patriei.

Deci pe baza canoanelor bisericești, recunoscute prin sus amintitul articol de lege, mă înțeles cu Preașfîntul domn episcop pentru sorocul ūinerii acestui congres național bisericesc, și am afiat de bine a se conchiena acela pe ziua de astăzi, adepă pe 16 Septembrie.

In urma acestei congelegeri am rugat prin reprezentanța mea din August a. c. pe înalțul reg. minister de culte, ca să binevoiască a mijloci la Maiestatea Sa încreșterea acestui soroc pentru celebrarea congresului prezent; și primind eu aprobarea maiestatică, urmată prin rezoluțunea regească din 12 August a. c. și împărtășită mi printr emisul ministerial din 14 August, am înștiințat despre aceea fără amănare pe Preașfîntul domn episcop, cu scop ca să scrie alegerile de deputați clericali, mireni și militari, car să se poată înțelege și timpurii la congres, totodată am escris și eu pentru arhidiceză alegerile de deputați.

Eată, domnilor, că am ajuns a vedea congresul cel mult dorit al provinciei noastre mitropolitane a tuturor românilor de religie greco-română din Ungaria și Ardeal!

Eată, domnilor! Congresul acesta insuș, care-l reprezentați d-voastră!

Eată, domnilor! timpul incetării

acelei sarcine grele, care de 20 de ani zăcea pe umerii mei și care trebuia să o supor singur după poziția mea, cecace o cuprins în organismul sfintei maiică noastră biserici, căci n' am putut să ne organizăm până acum bisericete.

Cum am condus eu până acum treba crea și problematică reînființării mitropoliei noastre? Despre aceea judecă prezentul și viitorul.

Dacă cătă odătă am făcut întrebuijire de octroieri, aceea am făcut după demandarea imprejurărilor întotdeauna în acea convicție, că clerus și poporul credincios se va mulțumi cu aceea, dar nici decum n'am făcut-o cu intenția de a exercita, sau de a stabili în lucrurile noastre bisericești, școlare și fundaționale nevin absolutism terhetic. Din această cauză trebuie să accentuez aci, că dacă am și făcut uneori întrebuijire de octroieri, acestea nu se pot luce în interesul strâns de octroieri, deorece octroarea presupune totdeauna o sărăcie volnică pe terenul bisericesc; eu însă nu am făcut nici o sărăcie volnică în treaba înființării mitropoliei, ci fiind impiedcat de imprejurări de a mă putea consulta cu bărbății noștri, am lucrat și singur în înțeleșul pozitivelor instituțiuni bisericești. Să așa am lucrat uneori singur spre ajunerea dorințelor noastre bisericești, precum îmi impuneau canoanele, să nu sprie introducerea și stabilirea vreunui absolutism terhetic, care e totdeauna l-am combatut și despre care există în afacerile mele cele mai lămurite dovezi. Dar astăzi, când să veniți și, noule lerusalime, eără lumina și mărire Domnului peste teme și răsărit, — depun cu desăvârșită sănătatea toată competenția legislativă și administrativă a bisericii noastre naționale în mânile congresului prezent și ale celor viitoare congrese, care singure sunt reprezentanțele legale și canonice a întregie noastre provincii mitropolitane, prin urmare competente de a duce și conduce trebile administrative economice bisericești, școlare și fundaționale.

De astăzi încolo depun și responsabilitatea pentru ulterioara sorte a bisericii în mână acestui congres și a celor viitoare, și mă mărgină căci cutesz să zic: că nu în desert am alegărat, nici în desert m'am ostenești — Filii, cap. II v. 16, — că n'am alegărat ca și cum n'ăș fi stiuț unde alegărt, nici am dat răsboi, ca și cum aș fi băut văzduhul — I. Cor., cap. IX v. 26, — ci luptă bună m' am luptat,

curgerea am plinit și credința am păzit. Il. Timot., cap. IV v. 7, și că astăzi pot să mă rog de Dumnezeu, ca acum să mă slobozească pe mine în pace, că văzură ochii mei măntuirea lui, care a pregătit înaintea fețelor tuturor românilor de religie și răsărităne din Ungaria și Ardeal! Luca II, v. 29-31.

In momentele acestea mări, care咸在 biserică ea grea și problematică reînființării mitropoliei noastre? Despre aceea judecă prezentul și viitorul.

Dacă cătă odătă am făcut întrebuijire de octroieri, aceea am făcut după demandarea imprejurărilor întotdeauna în acea convicție, că clerus și poporul credincios se va mulțumi cu aceea, dar nici decum n'am făcut-o cu intenția de a exercita, sau de a stabili în lucrurile noastre bisericești, școlare și fundaționale nevin absolutism terhetic. Din această cauză trebuie să accentuez aci, că dacă am și făcut uneori întrebuijire de octroieri, acestea nu se pot luce în interesul strâns de octroieri, deorece octroarea presupune totdeauna o sărăcie volnică pe terenul bisericesc; eu însă nu am făcut nici o sărăcie volnică în treaba înființării mitropoliei, ci fiind impiedcat de imprejurări de a mă putea consulta cu bărbății noștri, am lucrat și singur în înțeleșul pozitivelor instituțiuni bisericești. Să așa am lucrat uneori singur spre ajunerea dorințelor noastre bisericești, precum îmi impuneau canoanele, să nu sprie introducerea și stabilirea vreunui absolutism terhetic, care e totdeauna l-am combatut și despre care există în afacerile mele cele mai lămurite dovezi. Dar astăzi, când să veniți și, noule lerusalime, eără lumina și mărire Domnului peste teme și răsărit, — depun cu desăvârșită sănătatea toată competenția legislativă și administrativă a bisericii noastre naționale în mânile congresului prezent și ale celor viitoare congrese, care singure sunt reprezentanțele legale și canonice a întregie noastre provincii mitropolitane, prin urmare competente de a duce și conduce trebile administrative economice bisericești, școlare și fundaționale.

— Ca tovarăși credincioșii de armă

văřă grăbit împreund cu corpurile trupelor d-voastra la frontal apusean, precum la timpul săm an facut și noi, mergând d-voastra. Așa se pare, că dușmanul nostru se pregătesc să desfășoare o mare putere. Dacă vă sozi vremea aceea, ne veți ajuta, și d-voastră, să dăm dușmanului răspunsul treburilor.

Stiri politice. Dîn Budapesta se anunță: în timpul cel mai apropiat vor avea importanță chestiunile de stat, care ar atinge în deseoiblă Ungaria. Prim-ministrul Wesselényi care a fost primit de monarh în audiensiă mai de multe ori în zilele din urmă, voiește să și realizeze veciul plan de a avea o moștenire paternică guvernamentală.

Misiunea de mare importanță, împlinită astăzi de contele Stefan Tisza în Croația și Bosnia, s-a facut în perfectă înțelegere cu ministrul-președinte. Propunerele, care le va prezenta contele Stefan Tisza regelui despre chestiunea sud-slavă, vor forma temeiul desbatelerilor ce au să urmeze în parlament asupra acestei chestiuni.

și recitară, despre care se raportează (în nr. 81):

«Conform Invitatilor făcute, publicul se adună pe la 7/^a, ore sara în sala de Coroana ungări.

O distincție deosebită se făcu sărbătoare ca să fericească Imprejurare, în instalații patrôn al reunirii, Excelența Sa Prea Sfîntul Andrei Baron de Szeguna, însoțit de P. S. Sa Părintele Episcop Ioan Popasu, au onorat reunirea cu prezențele Sale. Asemenea am zăbit în publicul numeros și frumos somitățile inteligenței noastre preoțești, laice și militare, care sănici la congres, și care se alătu aci cu locuință, sau săn din înămpărătura Sibiului. Asemenea erau de față de primul acătii Szilágyi, un număr însemnat de inteligență, comercianți și cetățeni, o comună frumoasă de doamne și dominoare și junime studiașoa, cu un cuvânt un public compus din toate clasele sociale în proporție cea mai înălțătoare de înimă.

Festivitatea s'a început cu un mar românesc, execută orchesteră militară a regimentului de infanterie Nr. 9. Prezidentul reunirii, Cristea, a vorbit despre intenția instituției în fruntea căreia se află și de importanță industrială în toate timpurile.

Coral sodalilor, condus de profesorul Cunțan, a cântat mai multe bucați, căjuva-

cheriște am plin și credința am păzit. Il. Timot., cap. IV v. 7, și că astăzi pot să mă rog de Dumnezeu, ca acum să mă slobozească pe mine în pace, că văzură ochii mei măntuirea lui, care a pregătit înaintea fețelor tuturor românilor de religie și răsărităne din Ungaria și Ardeal! Luca II, v. 29-31.

Chestiunea slava de sud. Din cercuri bine informate vienește anunțul Budapești Hirlap, că n'a fost vorbă nici odată de nemijlocită a Bosniei și Herțegovinei la Ungaria. Ele au să fie ordonate ca unități de administrație neașezătoare în sirul jălăilor coroanei Sfântului Ștefan, formând în sat lângă Croația și Slavonia parte a treia, care d'asemenea își va trăsi demarajul, parlamentul ungar, Bosna-Herțegovina și în parte a Dobrogei, și Croația. Studiile de drept a Dalmatiei nu va fi aliniș prin execuția acestor măsuri.

Dile Sarajevo se comunică în 24 I. c. că generalul-colonelul baron Sarakostic, a dat o masă festivă în onoarea contei Stefan Tisza, care a sosit în Sarajevo. La salutul exprimat de generalul tării, contele Tisza mulțumind a zis că astăzi când lumea intră sădăcă în lăzăre, nu este mirare dacă un fel de agitație a cuprinse și lumea din Bosnia și Herțegovina. Vorbitorul poartă deplină înțelegere pentru sentimentele naționale ale celor ce aparțin atât români, și tării, și sârbi. Monarhia săracă nu are înțelegere cu privirea sa de la ceea ce se întâmplă în țara sa, nu de ascultare la acestea indemnui. Monarhia săracă și va trăi: Eu nu se lasă sătăcă din lume prin mulțimea frazelor dușmanilor săi și prin propagandă ziaristică.

Proiect de lege despre reforma agrară

Ziarul «Budapesti Hirlap», în numărul din 11 Septembrie a. c. sub titlu Proiect de lege cu raport la reforma agrară scrie următoarele:

— Ministerul de agricultură se pregește noua lege a poliției agrare ca un eveniment însemnat al campaniei politice din toamnă.

— Ministrul de agricultură se pregește noua lege în Impărăție pământul său a fost înființat și se preiau fanionul bolșevic. Să își ia posibilitatea de a se impună. Să se afferme nici o influență a statului în circulația proprietății; iar de altă parte necesar a se face îngrijire de economii înzăbușite și răsboiu, ca el să ajungă la proprietatea de pământ.

Direcția aceasta se remarcă în nou proiect de reformă agrară.

— Ministerul de agricultură a prezentat proiectul unei comisiuni, în această comisie s-au aflat unii, car erau de părere, că trebuie să se exproprieze pământul trebuințos.

De altă parte, unii cunoștiți temenici ai politicii agrare au convins pe ministru și aproape pe toți membrii comisiiei că exercitarea dreptului de exproprieare ar produce o stare caotică în țară și ar ataca în mod pregară sistemul producător. Pe lângă acestea, reforma ar da o armă puternică în mâna guvernului, și nici un aleagător nu e ceteză să voteze cu candidatul opozitionist, de teamă, nu cumva guvernul să exproprieze pământul pe baza legii.

Astfel nou proiect de lege agrară

sodalii au reciat poezii de Murășanu, Bojintineanu și Ţerbesanu, ear orchestra militară a, mai exactă părții din operele Ernani, Trovatore, Lucrezia Borgia și a. După ce publicul a părăsit sală, — sârbiște raportul: —

— Reuniunea și o parte din public au rămas încă adunata la o cină comună, sub decursul căreia s-au ridicat toate insuflete, toare pentru industrie, ca mijlocul care contribue la întărirea și prosperarea culturii noastre naționale.

La încheierea congresului (Nr. 83) în 8/20 Octombrie 1868 raportorul scrie:

— Înainte însă de a se depărta membrii congresului din Sibiu, micloșirul prin subscrupționi punerea în lucrare a unui contract măret de fațe în onoarea președintelui congresului.

La 7/^a, ore seara (7/19 Octombrie) pleacă conductul dela festa redândă episcopală, din Strada Cisnădiei, cu muzica militară. De aci trece peste Piața mare și prin Strada Măcelărilor către reședința municipală.

Ajungând conductul dinaintea reședinței, din deputat Mîsici, în fruntea deputaților deosebiti (separări) a cărui președinte era Nicolae Cristea, a vorbit despre intenția instituției în fruntea căreia se află și de importanță industrială în toate timpurile.

sărbă, vedem că e rugat a participa și P. S. Sa Părintele episcop al Aradului (Protopop Ivașevici), și adecă la consiliunea respectivă să se desfășoare ceva de la desfășoare.

Si aş luă consiliul sădăcă de-a rândul, la toate vom aflare însemnatatea... Una din comisiunile mai recente nu o putem trece cu vedere. Aceasta este cea emisă la propunerea d-lui deputat Borlea (din Baia de Criș): pentru proiectul ministru de culte, încăt acela cu măsurile expuse acolo pentru școală, se pare a vătăma autonomia bisericii noastre în punctul școalor. ... Temera membrii congresului și justifică, și obligăjumea congresului este de a veghea asupra autonomiei bisericești căștagite cu atâtă greutate, care vătămănușe în oricare parte, ar fi ca o naie care poate lăua apă, și care în urmă să poată face netrebuințăasă pentru plutire. Punctul acesta, atins de acătii Borlea, este unul din cele mai esențiale, pentru că înfrângerea lui se vără în simbol familiilor și poate avea urmări asupra generațiilor viitoare.

Festivitatea dată de Reuniunea sodalilor.

Reuniunea sodalilor români din Sibiu, la căreia președintele era Nicolae Cristea, a întocmit pentru ziua de 12 Oct. n. 1868 o festivitate cu coruri, muzică instrumentală

să pus pe alte puncte de vedere. Proiectul dă statutul putinței de a răscumpără numai realitățile căștigătoare în cursul răsboiului. Opinia publică a săriu își prezăde avea ceea ce de observat în privința aceasta. Ori poate simplu, că în chestiunea pământurilor să facă în cursul răsboiului o dislocare, care cere neapărat intervenția organelor statului.

Proiectul dă statutul dreptul, ca în termen de 5 ani della compărare să poată răscumpăra pământurile căștigătoare în cursul răsboiului. Proprietățile căștigătoare din răsboi nu pot fi achiziționate și răscumpărate în prezent, dacă întinderile comunității face necesară a se lăsa de către particulari pământuri, sau ar și fi necesară se zidă case cu grădini pe seama invalidilor.

Evident, că și pe calea acestei primelegări dreptul destat de larg cu privire la marcarea viitoare a politicii agrare. Căci anul se schimbă proprietatorul unei binele părți de pământ, iar în curs de cinci ani guvernul are ocazia dăună să se convingă despre necesitatea de a lăua pământul, care a trecut la alt proprietar. Numai continuitatea producției este atinsă în care că măsură după dreptul de răscumpărare în termen de 5 ani, fiind în intervalul celor 5 ani proprietarul cel nou cu greu se va decide să facă chețelui pentru a lucra mai intensiv pământul.

Dreptul de răscumpărare al statului se va întinde și asupra pământurilor afilătoare în mână clerului superior, dar numai dacă se dovedeste, că ele nu se cultivă în mod rațional și putere de producere a pământului nu este folosită pentru trebuințele publice.

Proiectul atinge și fideicomisele. Acestea pot fi răscumpărate de jumătate și fără invioarea moștenitorilor. Ministerul de agricultură va decide în ultima instanță asupra parcelarilor fideicomiselor.

E vorba, că ministerul de agricultură va înainta proiectul unei comisiuni spre a ființea o anchetă mare. Atunci își vor putea spune cuvântul tutuși experții și cei interesați.

Proiectul numai după anchetă se va prezenta dietei.

Nr. 9380/1918. Pres.

Notă oficială

Dominul ministru pentru apărarea țării prin respectul Nr. 22,190 Pres. din anul 1916, a dispus, ca tot materialul de aramă, afători ori unde, să se recrizeze pentru scopurile armatei, între care și arama de pe tururile bisericilor, și altor edificii publice ori private.

Înălțat una din parohiile noastre ar mai avea atari obiecte și nu le ar fi anunțat, oficile parohiale sub răspundere personală a condacătorului se indorează prin aceasta, ca să anunțe obiectele de aramă la comanda militară din Sibiu, pentru a putea dispune demontarea și înlocuirea cu

Sgomotoase și nenumărate aplauze au urmat acestei cuvântări. Eas făcându-se iluște, Excelența Sa P. S. Arhiepiscop și Mitropolit (Andrei Șaguna), miscat să la lacrimi răspunse, pe că ni-a putut rămâne credincioasă memoria, următoare:

Dominilor! Operatul ce ați săvârșit, este dovedă libertății confesionale, de care ne bucurăm noi astăzi. El ne arată, că biserică noastră autonomă și independentă a sămânăt prin lucrarea doavaste sămănății principiilor democratice liberale constituționale, care asigură libertatea conștiinței și progresul în cultură. O bucurie mare simu în inima mea, când văd, că prin conlucrarea doavoste să pu temeliul unor instituții atât de folositoare, care asigură libertatea cetățenescă și înaintează folosul patriei. Să ne ferim deci, domnilor, za de libertatea aceasta, care are de a mulțumi și iubitorului de dreptate, a regelui nostru Francisc Iosif I, să nu abuzăm, că să ne fie de pâine bună... Vă mulțumesc, domnilor, pentru atenția aceasta, care mi se face, și să rog lui Dumnezeu, ca să trimită binecuvântarea sa asupra lucrărilor noastre, care au pînă începtul desvoltării noastre sociale, spre a nu mai fi ca în trecut exclusi de drepturile cetățenesci, ci de a deveni acolo... să ne bucurăm de fructele

alt material de calitate mai inferioară, dar corăspunzător scopului.

Sibiu, 5/18 Septembrie 1918.

Consistoriu arhieocezan.

Stirile zilei

Numărul cel mai apropiat al ziului nostru apără, în urma sfintei sărbători Înălțarea Sf. Cruci, Marti în 18 Septembrie v. (1 Octombrie n.)

Demisionarea comisarului regesc ardelean, Mihalesteană. Se regele Carol a primit renunțarea dela postul său a comisarii regesc al Ardealului, a lui Gavril Ugron.

Lista viriliștilor. Magistratul sibian anunță: Comisiație pentru stabilirea listei viriliștilor orașului finită săptămîna de la 30 Septembrie n. în oficiul de dare orășenesc.

Navigarea pe Olt. Secțiația parlamentară română a primit cu 20 față de 3 voturi proiectul de lege privitor la măsurile care să se lău pentru a face navigabilă partea din România a Oltului.

Căsătorii în secret? Din laș se anunță că principalele moștenitori român Carol, care împălineste anul vîrstă de 25 de ani, să căsătoră în secret în la Odesa cu doamna Zizi Lambriño, fiica unui general român. Căsătoria aceasta morganatică face mare senzăție în țară. Se crede, că principalele moștenitori va fi nevoie a renunța la tron. În cazul acesta, tronul îl va moșteni fratele său Nicolae, care are acum este de 16 ani.

Maxim Gorki și literatura universală. Scriitorul rus Maxim Gorki înfință o versală cu scopul de a da înțepătări și deosebită atenție literaturii și artelor poporului său. Înființarea său este în același timp și o revistă semi-munară, care va informa lumina său rusească despre raporturile din străinătate.

Religiozitatea lui Foch. Despre religiozitatea maresalului francez Foch au sălăi date în convorbire ce a avut-o cu Clemenceau. Aceasta a ajuns pentru prima dată ministru președinte în anul 1906. Tocmai era vacanță postului de director al secției de răsboi și Clemenceau a chemat la sine pe Foch și i-a spus: „În vederea postului de director, Foch îl întrebă de Clemenceau: «E adevarat că D-ta ești cleric?» — Răspunsul Foch: — dacă zici că e cleric, cineva pentru că are credință în Dumnezeu și merge la liturghie, sănă cleric. Dacă însă mă crezi cleric în înțeleșul de fanaticism religios, în acest caz nu sănă cleric!»

Clementea î-a replicat: «Pagubă! Doar Da! scrii o carte despre puritatea răsoboielor.»

cele pune ale libertății creștinești și cetățenești, la care nă-a deschis calea Maiestatea Sa Regele nostru Francisc Iosif I, pe care să lăină Dumnezeu în toată prosperitatea la mulți ani!

«Să trăiescă», au resunat de multe ori din pepturile celor ce erau de față.

După aceasta membrii congresului s-au suiat în rezidență și fură primii de Excelența Sa Prea Sfântul Arhiepiscop și Mitropolit în saloan. Aici îl deputat Missici roști din nou căteva cuvinte, printre care cere binecuvântarea arhiecreștencă pentru membrii congresului.

Și la aceasta ocasiune nu lipsi Excelența Sa, a amintit de însemnatatea lucrărilor celor ce sănă săvârșă în congres, de înțelepta folosință a acestora și a urmărilor dinținse. Cu deosebire foarte atenție pe deputați, cătărană de la întrebării cea rea și cea bună a libertății căștigătoare pe terenul bisericesc... și roagă pe Dumnezeu să binecuvânteze membrul congresului și doneze că, această binecuvântare să intindă peste toți membrii bisericii noastre, și să producă roadele spre binele material și spiritual al tuturor.

Cu aceste și cu alte, pe care nu le puturăm însemna pe toate, — din cauza grămadirii momentelor însemnate în cursus

Foch a trimis carte sa lui Clementeau iar acesta cu ocaziație altă înțâlniri cu Foch: «Ești încă tot cleric?» Răspunsul este: «Domnule ministru președinte, cred că î-am răspuns la întrebarea aceasta, »Clementeau a răspuns: «Că atunci mai rău. Îmi ceră să te poată să te aducă și vrednică de aproficia Pagubă, că ești cleric!» Totuștig: D-ta vei fi directorul școlelor de răsboi.»

† Nicolae Holca, notar în retr., și ex-cetor. reg. cons. după un mob scuri și greu, și-a dat suflul în mână Creșteroul în 20 Septembrie și a 4 ore dim., în al 70-lea an al vieții. Rămăștele plângătoare ale răsăritului său înmormântă Dumineacă în 22 Septembrie n. la 2 ore p.m. în cimitirul din Idicelă pădure. Odihnește în pace!

Elveția împreună contribuitor. Mai jos însemnatii parohieni, urmărind sentimentul lor religios au făcut din 5/V—30/VIII următoarele contribuitorii pe seama bisericii:

1. Ioan Munteanu.	Cor. 200
2. Sofronie Tohaniean.	200
3. văd. Ioan G. Găitan.	100
4. văd. Maria P. Nitu.	100
5. „ Ana Alexe Popica.	100
6. „ Paraschiva N. Olă.	100
7. „ Ana L. Zaharie.	100
8. Ana Alexe Popa.	50
9. văd. Domnița Baciu.	100
10. „ Eforina I. Bobeș.	200
11. „ Maria N. Doboleanu.	200
12. Ioan Nitu.	100
13. George N. Oitean.	100
14. văd. Simona Popica.	100
15. văd. Lucia.	200
16. Nicolae Muncac.	100
17. George Hermenean.	200
18. Ioan P. Todoran.	200
19. văd. Maria G. Neagovici.	100
20. Zahel Zănești.	100
21. Alexe Sporea.	100
22. Reveca Sporea.	100

Intorsura Bezuului, la 5/18 Septembrie 1918.

George Carbu
proc ort. rom.

Contribuitorii pentru sanatoriu. În scopul clădirii sanatorior pentru tuberculoză au contribuit în răsăritul de la 12 pâna la 19 Sept. a. c. următori: Wilhelm Andrei 50 Cor., Rudolf Schmitz 10 Cor. și 1% contribuitorii benevoli 99 Cor. 99 mieri. Direcția exprimă mulțumirea pentru aceste donații. Oferte se primesc și în viitor la cassa de asigurare a municiilor din cercul săbian, Piața Zeghofu nr. 5 și 6 și se chiteză să se răcească și numai după răcire să adună. Merele, perle și perlele se uscă în 24 ore, cu mai puțină căldură, consumându-se numai jumătate cantitate de lemele, ca la uscatul prunelor. Poamele de uscat trebuie să fie coapte bine și dacă se uscă cu grife, reugesă bine. Voind a le da lustru, să pun încă odată în captur, pe timp scurt, înfirțându-se bine. La captur se pot usca și zarzavaturile (morcov, pătrângi etc.), atât de căutate pe orase.

Capturul în anii cu roadă de prume a fost pus în lucru, și căi săi sunt folosiți de el, au fost pe deplin mulțumiți, dat fiind, că poamele se uscă deopotrivă, se păstrează în întregime, fără a se ureză mustat din ei și să rea se așteze, și pe deplină poamele uscate își păstrează gustul 3—4 ani de răndău.

In urmă invocul cu comitetul nostru central "Tordășia" din Săliște cu începere de Luni, 10 Septembrie n. c., a pus capturul în lucrare, folosindu-se de populația din Săliște și din comunele învecinate. Cei ce se folosesc de cupor plătesc de decalitru cor. 1—2.

Târgul mare în Săliște. Târgul de vite și de mărfuri se va înțelege în comuna Săliște Sămbăta, în 25 Octombrie n. stiu 1918.

Teatrul cinematografic Apollo, Strada Scheiului. Directoră: D-na Emil Tóth.

Joi și Vineri, în 26 și 27 Septembrie: *Delo și mire de metri întâinute*.

Sâmbătă și Duminică, în 28 și 29 Septembrie: *Din ziarul unei artiste*.

La fiecare din reprezentații se dau frumoase suplimente de vedere în natură și scene umoristice.

Începutul la: 6 1/2 și 8 1/2 ore seara.

Economie
Cuptorul de uscat poame sistem „Caenilene”, din Săliște

Belșugul în producția de prune și altă lăpăzătoare în alimente, mai des prepozătoare română delă satu, cea determinată de post de pestă an, a determinat pe cărmaci „Tordășia”, însoțitul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu” pentru punere în lucrare la uscatul de prune, de mere, pere și eventual de zarzavaturi, a minunatului capor de uscat poame sistem „Caenilene”, ce este zidit în frunza noastră comună Săliște.

Cuptorul, dărut Reuniunii încă la 1894 din, în minister, a fost zidit cu măr cheluii în amintirea comună centrală, spre a servi la uscatul de prune a populației din comunele mărginile, ce să idefleacă cu cultura mai în mare a poamelor.

Cuptorul cuprinde 95 lese, pe care se pot use deodată 90 decalitri (45 ferdele) prune; din circa 5 decalitri se capătă 3 decalitri prune uscate. Prunele se uscă în timp de 48 ore, în cele dinăun 24 ore, la o căldură de 40 grade, iar în celelalte 24 ore căldura se urcă până la 70 și chiar 80 grade C. La un cupor se consumă circa o jumătate m. cubice lemne. După ce se urcă prunele de pe lese, se înțind să că se răcească și numai după răcire să adună. Merele, perle și perlele se uscă în 24 ore, cu mai puțină căldură, consumându-se numai jumătate cantitate de lemele, ca la uscatul prunelor. Poamele de uscat trebuie să fie coapte bine și dacă se uscă cu grife, reugesă bine. Voind a le da lustru, să pun încă odată în captur, pe timp scurt, înfirțându-se bine. La captur se pot usca și zarzavaturile (morcov, pătrângi etc.), atât de căutate pe orase.

Cuptorul în anii cu roadă de prume a fost pus în lucru, și căi săi sunt folosiți de el, au fost pe deplin mulțumiți, dat fiind, că poamele se uscă deopotrivă, se păstrează în întregime, fără a se ureză mustat din ei și să rea se așteze, și pe deplină poamele uscate își păstrează gustul 3—4 ani de răndău.

In urmă invocul cu comitetul nostru central "Tordășia" din Săliște cu începere de Luni, 10 Septembrie n. c., a pus capturul în lucrare, folosindu-se de populația din Săliște și din comunele învecinate. Cei ce se folosesc de cupor plătesc de decalitru cor. 1—2.

Vic. Tordășia,
secretar Rendiniu.

Posta redacției
Din I. B. în Bz. În nr. 59 a apărut „Lui Cobace”, Eär „Durere”, poate sub alt titlu? Mai trimiteți-o. Celelalte în numerole apropriate. *

Cu total 30 deputați preoți.
2. Deputați mireni:
Ion cav. de Aldeleanu, Ioan Buzuru, Dr. Ioan Borcea, Ioan Bran de Lemenu, Dr. Iosif Hodos, George Secula, Moise Braniște, I. Filipescu, Dr. Iosif Gall, Dr. Vasile Glodariu, Ilie Măcelariu, Petru Roșca, Ioan Noacu, Mihael Orbanos, Ioan Păpoș, Ioan Paraschiv, Filip Pascu, Ioan Popescu, Dr. Pușcaru, Nic. Gătanu, Avram Tinca, (din Arhidiaciză);

Dr. Al. Moșcovici, Victor Moșcovici, M. Besan, Sigismund Borlea, St. Boros, I. Bica, Dim. Bonciu, Petru Cernena, Partenie Cosma, (singurul care se afă în viață), Lazar Ionescu, Dr. At. M. Marienescu, George Popa, Ioan Moldovan, Milu Nicoră, Alexe Popovici, Sig. Popovici, Cost. Radulescu, Nic. Zsig, (din dieceza Aradului);

Ant. Moșcovici, V. Babes, I. Balogu, Mih. Busa, Ioan Faur, Simeon Manigău, I. Misiici, Dr. Aman Murelui, Al. Atanasiu, Iulian Ianculescu, G. Ioanovici, T. Miclea, Ioan Popovici (Mehadia), Vasile Popovici, Ioan Posta (Caransebeș), Nic. Răpuică, Spronire Dredagu, Iosif Seracu, G. Stan, (din dieceza Caransebeșului);

Editura și tiparul tipografiei arhieocezane